

Kategorija: 3.1.9.1.3. Bauda;3.1.9.3. Teismo nuobaudos sumažinimas;3.1.9.5. Teismo nuobaudos panaikinimas;

Civilinė byla Nr. e2-1354-407/2021

Teismo proceso Nr. 2-59-3-00154-2020-3

Procesinio sprendimo kategorijos:

3.1.9.1.3; 3.1.9.3; 3.1.9.5

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. gruodžio 2 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas Vigintas Višinskis,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjęs civilinę bylą pagal suinteresuoto asmens M. R. atskirąjį skundą dėl Panevėžio apygardos teismo 2021 m. spalio 28 d. nutarties, priimtos uždarosios akcinės bendrovės „Agrorama“ bankroto byloje išnagrinėjus jo prašymą **dėl baudos panaikinimo arba sumažinimo**,

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. vasario 11 d. nutartimi, kuri įsiteisėjo 2021 m. vasario 19 d., uždarajai akcinei bendrovei (toliau – UAB) „Agrorama“ (toliau – ir Bendrovė) iškelta bankroto byla, nemokumo administratore paskirta UAB „MaxContract“. Šia nutartimi Bendrovės administracijos vadovas (direktorius) M. R. buvo įpareigotas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo nutarties iškelti Bendrovei bankroto bylą įsiteisėjimo dienos perduoti teismo paskirtai nemokumo administratorei UAB „MaxContract“ ar jos įgaliotam asmeniui visą Bendrovės valdomą ir naudojamą turtą, visus Bendrovės dokumentus, buhalterinės apskaitos registrus ir kitą juridinio asmens informaciją, susijusią su jos veikla.

2. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. balandžio 9 d. nutartimi Bendrovės nemokumo administratorės prašymu buvusiam Bendrovės vadovui M. R. už 2021 m. vasario 11 d. nutartyje nustatyto įpareigojimo nevykdymą paskirta 50 Eur bauda už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. balandžio 9 d. iki visiško minėtos pareigos įvykdymo, bet ne ilgiau kaip iki 2021 m. balandžio 23 d.; M. R. įpareigotas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki 2021 m. balandžio 23 d., įvykdyti minėtą įpareigojimą.

3. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 28 d. nutartimi Bendrovės nemokumo administratorės prašymu M. R. už 2021 m. balandžio 9 d. nutarties įpareigojimo nevykdymą paskirta 60 Eur bauda už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. balandžio 24 d. iki visiško minėtos pareigos įvykdymo; M. R. įpareigotas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki 2021 m. spalio 11 d., įvykdyti minėtą įpareigojimą.

4. M. R. pateikė prašymą panaikinti jam 2021 m. rugsėjo 28 d. teismo nutartimi paskirtą baudą už nevykdymą teismo įpareigojimo perduoti nemokumo administratorei bendrovės turtą ir dokumentus, o, jeigu šis prašymas bus nepatenkintas, tai baudą sumažinti iki 1 Eur už dieną. Nurodė, kad Bendrovės buhalterinę apskaitą tvarkiusi įmonė dėl didelio kiekio duomenų laiku neparengė visų dokumentų, o dalies dokumentų neturi, nes susidarius įsiskolinimui neteikė paslaugų ir nevedė apskaitos. Šiuo metu dauguma dokumentų yra pateikti, o pirminiai originalūs dokumentai yra rūšiuojami pagal apyrašą ir rengiami pateikti nemokumo administratorei artimiausiu metu. Jis viso proceso metu tinkamai bendradarbiavo ir ne dėl savo kaltės negalėjo pateikti dokumentų, t. y. nepadarė jokio sąmoningo, tyčinio ar piktybinio pažeidimo. Taip pat nurodė, kad jis turi mažamečių vaikų, negauna jokių kitų pajamų ir tokios didelės baudos skyrimas už ne nuo jo priklausančių aplinkybių yra perteklinis, neužtikrinantis jo bendradarbiavimo aktyvumo. Taip pat prašė atsižvelgti į COVID-19 laikotarpio ypatybes ir tai, kad Bendrovė yra nedidelė ir joje iki bankroto bylos iškėlimo dirbo tik vienas asmuo – direktorius M. R.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

5. Panevėžio apygardos teismas 2021 m. spalio 28 d. nutartimi M. R. prašymą atmetė.

6. Teismas nustatė, kad tiek iki 2021 m. balandžio 23 d., tiek iki 2021 m. rugsėjo 28 d. pareiškėjas visa apimtimi nebuvo įvykęs jam 2021 m. vasario 11 d. nutartimi nustatyto įpareigojimo, nes nemokumo administratorei (įgaliotam asmeniui) pagal 2021 m. gegužės 25 d., 26 d. turto perdavimo aktus, 2021 m. rugsėjo 22 ir 24 dienomis elektroniniu būdu buvo perdavęs tik dalį Bendrovės dokumentų (didžiąsias knygas, 2018–2020 m. balansus ir pelno nuostolių ataskaitas, darbo užmokesčio žiniaraščius ir darbo laiko apskaitos žiniaraščius, klientų apyvartos ataskaitas, avanso apyskaitas, sąskaitų aktyvumo ataskaitas). Nebuvo perdavęs pirminių apskaitos dokumentų, pagal kuriuos sudarytos suminės didžiosios knygos, taip pat pirkėjų ir tiekėjų suvestinių, tinkamos formos ir tinkamai patvirtintų (pasirašytų) darbo užmokesčio ir darbo laiko apskaitos žiniaraščių, įsakymų personalo klausimais, suinteresuoto asmens darbo sutarties, kasos dokumentų, pirkimo pardavimo sąskaitų faktūrų, debitorines skolas pagrindžiančių dokumentų, neelektroninių dokumentų originalų. Už tai jam buvo paskirta 60 Eur bauda už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. balandžio 24 d. iki visiško minėtos pareigos įvykdymo.

7. Iš byloje pateiktų duomenų teismas nustatė, kad šio klausimo svarstyimo išvakarėse pareiškėjas perdavė nemokumo administratoriui Bendrovės turtą ar jo dalį (kompiuterį, monitorių) ir dokumentus, kurie buvo sudėti į dėžę nesunumeruoti, nesusegti į atskirus segtuvus, be apyrašo, todėl nemokumo administratorė, negalėdama patikrinti, kokie konkrečiai ir kokia apimtimi dokumentai perduodami, atsisakė juos priimti.

8. Teismas pažymėjo, kad bendrovės vadovo atsakomybė už įmonės apskaitos organizavimą ir šių dokumentų išsaugojimą numatyta Lietuvos Respublikos *buhalterinės apskaitos įstatymo 21* straipsnyje. Todėl, anot teismo, pareiškėjas nepagrįstai tvirtina, kad ne tik jis, bet ir apskaitą tvarkiusi įmonė turėjo perduoti nemokumo administratoriui Bendrovės dokumentus. Pareiškėjas buhalterinę apskaitą tvarkiusiai UAB „Garuda“ teikdavo elektronines buhalterinių dokumentų kopijas. Pareiškėjas neneigia, kad tebeturi UAB „Agrorama“ originalių finansinės apskaitos dokumentų, kurių visų nemokumo administratoriui iki šiol tinkamai neperdavė. Teismo vertinimu, pareiškėjas nenurodė ir neįrodė svarbių priežasčių, dėl kurių neįvykdė ir po baudos skyrimo toliau nevykdo teismo įpareigojimo (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir *CPK*) 178 straipsnis).

9. Teismas taip pat nurodė, kad pareiškėjui baudos dydis, nors bauda ir buvo paskirta pakartotinai, nustatytas sankcijos ribose ir yra žymiai mažesnis už galimos skirti baudos vidurkį. Nustatant baudos dydį buvo atsižvelgta į byloje nustatytas faktines aplinkybes, daromo pažeidimo trukmę ir įtaką bankroto proceso kokybei bei operatyvumui, taip pat į tai, kad dalis dokumentų buvo perduota, kad pareiškėjas, nors neneigia savo pareigos perduoti turtą ir dokumentus, jos ilgą laiką nevykdo, į pateiktus įrodymus apie pareiškėjo išlaikytinių skaičių. Kitų duomenų, turinčių reikšmės nustatant baudos dydį, byloje nebuvo, daugiau jų nepateikta ir su prašymu panaikinti baudą. Todėl, anot teismo, keisti nustatytos baudos dydį taip pat nėra pagrindo.

III. Atskirojo skundo ir atsiliepimo į atskirąjį skundą argumentai

10. Suinteresuotas asmuo M. R. atskirajame skunde prašo panaikinti Panevėžio apygardos teismo 2021 m. spalio 28 d. nutartį ir panaikinti baudą, paskirtą jam 2021 m. rugsėjo 28 d. nutartimi; netenkinus šio prašymo, baudą sumažinti iki minimalios 1 euro baudos už dieną. Nurodo šiuos argumentus:

10.1. Byloje pateikti įrodymai, patvirtinantys, kad Bendrovės buhalterinę apskaitą tvarkiusi UAB „Garuda“ dokumentus Bendrovės dokumentus laikė kaip įsipareigojimų užtikrinimą, taip apsunkindama suinteresuotojo asmens galimybes laiku pateikti byloje dokumentus. Šiuo metu dokumentai yra pateikti. M. R. viso proceso metu tinkamai bendradarbiavo ir ne dėl savo kaltės negalėjo pateikti dokumentų.

10.2. Šios normos pagrindinis tikslas yra drausminti nesąžiningus, neveiklius bankrutuojančios įmonės vadovus, ignoruojančius teismo sprendimų privalomumą, priversti juos kuo greičiau pateikti bankroto procedūras vykdančiam bankroto administratoriui įmonės finansinius bei kitus svarbiausius su įmonės veikla susijusius dokumentus, kad būtų galima vykdyti bankroto procedūras. M. R. nepadarė jokio sąmoningo, tyčinio ar piktybinio pažeidimo.

10.3. M. R. turi mažamečių vaikų, negauna jokių kitų pajamų ir tokios didelės baudos skyrimas už ne nuo jo priklausančių aplinkybių yra perteklinis, neužtikrinantis jo bendradarbiavimo aktyvumo, taip pat nenaudingas nei jam pačiam, nei ir bankrutuojančiai įmonei, kadangi baudą skirta mokėti valstybei.

10.4. Teismas neatsižvelgė į COVID-19 laikotarpio ypatybes ir tai, kad Bendrovė yra nedidelė ir joje iki bankroto bylos iškėlimo dirbo tik vienas asmuo – direktorius M. R. Pažeidimas mažareikšmis, kadangi visi dokumentai jau pateikti, o nepateikti buvo ne dėl suinteresuotojo asmens kaltės.

10.5. Nuo bankroto bylos iškėlimo dienos, t. y. 2021 m. vasario 19 d., UAB „Agrorama“ sąskaitų valdymas faktiškai yra perėjęs nemokumo administratoriui, taigi, direktorius negali atsiskaityti su kreditoriais, tarp jų ir buhalterines paslaugas teikusia įmone, kuri neturi visų Bendrovės dokumentų, nes kol Bendrovė turėjo įsiskolinimą šiai įmonei, ji neteikė paslaugų ir nevedė apskaitos. Bendrovės prašymai nustatyti laisvai disponuojamų lėšų dydį buvo atmesti.

10.6. Nemokumo administratorė, suvokdama, kad gali atsirasti ir papildomų kreditorių reikalavimų, dar nepateiktų tvirtinti administratoriui, skubiai pati vykdydama nemokumo procesą ir skubiai teikdama tvirtinti kreditorių reikalavimus bei nustatyti kreditorių sąrašą, elgėsi aplaidžiai, neįvertindama situacijos ir priežasčių, kodėl ne visi dokumentai buvo pateikti laiku, todėl jos skubotas teikimas tvirtinti kreditorių reikalavimus negali sąlygoti baudos skyrimo suinteresuotajam asmeniui.

10.7. Atsakomybėn traukiamam asmeniui konkreti bauda turi būti paskirta sankcijos ribose, atsižvelgiant į pažeidimo padarymo aplinkybes, pažeidėjo asmenį, pažeidimu sukeltas teises pasekmes. Suinteresuotasis asmuo pirmą kartą baudžiamas šia tvarka, dokumentai nepateikti ne dėl nesąžiningumo ar siekiant nuslėpti įmonės finansinę situaciją, tai užtruko ne dėl šio asmens kaltės.

11. Likviduojama dėl bankroto UAB „Agrorama“ atsiliepime į atskirąjį skundą prašo M. R. atskirąjį skundą atmesti. Nurodo šiuos atsikirtimus į skundo argumentus:

11.1. M. R. 2021 m. spalio 27 d. atvyko pas Bendrovės nemokumo administratorę, siekdamas perduoti Bendrovės dokumentus. Dokumentai buvo sudėti į dėžę nesurūšiuoti, nesunumeruoti ir nesusegti į bylas. Dėl to nebuvo galima identifikuoti, kokie tai dokumentai ir kokia apimtimi jie būtų perduodami. Be to, vadovas pats patvirtino, kad tai ne visi Bendrovės dokumentai, kuriuos jis privalo perduoti nemokumo administratoriui. Kadangi dokumentai nebuvo paruošti perdavimui ir neatitiko dokumentų perdavimo tvarkos, nemokumo administratorė atsisakė juos priimti, siekdama išvengti galimo ginčo dėl perduotų dokumentų apimties ir kiekio bei teisėtumo.

11.2. Buvęs Bendrovės vadovas ne vieną kartą buvo informuotas apie dokumentų perdavimo tvarką, kad jis privalo paruošti visus dokumentus archyviniam saugojimui ir padaryti Bendrovės dokumentų apyrašą bei pagal jį perduoti visus dokumentus administratorės įgaliotam asmeniui. Dokumentai neperduodami jau daugiau nei 7 mėnesius. Paskirtos sankcijos skatina buvusį Bendrovės vadovą imtis veiksmų. Panaikinus ar sumažinus baudą, dokumentų paruošimas ir perdavimas gali užsitęsti neapibrėžtą laiką.

Teismas

konstatuoja:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

12. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro atskirojo skundo faktinis ir teisinis pagrindai bei absoliučių teismo nutarties negaliojimo pagrindų patikrinimas (*CPK 320* straipsnio 1 dalis, *338* straipsnis). Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame (atskirajame) skunde nustatytų ribų, išskyrus atvejus, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų, būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai (*CPK 320* straipsnio 2 dalis). Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas nenustatė absoliučių skundžiamos nutarties negaliojimo pagrindų, įtvirtintų *CPK 329* straipsnio 2 ir 3 dalyse, taip pat pagrindo peržengti atskirajame skunde nustatytų ribų.

13. Šios apeliacijos dalyką sudaro pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria atmetas buvusio vadovo prašymas dėl paskirtos baudos panaikinimo arba sumažinimo, teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimas.

14. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – *JANĮ*) 57 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad iškėlus bankroto bylą, įgaliojimų netekę juridinio asmens valdymo organai <...> per teismo nustatytą terminą privalo perduoti paskirtam nemokumo administratoriui: 1) juridinio asmens valdomą ir naudojamą turtą pagal nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos duomenis; 2) visus juridinio asmens dokumentus, buhalterinės apskaitos registrus ir kitą juridinio asmens informaciją, susijusią su jo veikla. Jeigu šie asmenys per teismo nustatytą terminą neperduoda nemokumo administratoriui nurodyto turto ir (ar) informacijos, teismas gali jiems skirti iki vienos minimaliosios mėnesinės algos (toliau – *MMA*) dydžio baudą už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną (*JANĮ* 57 straipsnio 3 dalis).

15. Nurodytos teisės normos pagrindinis tikslas yra drausminti nesąžiningus, neveiklius bankrutuojančios įmonės vadovus, ignoruojančius teismo sprendimų privalomumą, priversti juos kuo greičiau pateikti bankroto procedūras vykdančiam bankroto administratoriui įmonės finansinius ir kitus svarbiausius su įmonės veikla susijusius dokumentus, kad būtų galima vykdyti bankroto procedūras. Jeigu įmonės valdymo organai nepateikė teismo reikalaujamų dokumentų ar įmonės turto dėl objektyvių priežasčių, teismas turėtų panaikinti jiems paskirtą baudą, tačiau įrodinėjimo pareiga, kad egzistuoja pateisinama priežastis nepateikti bankroto administratoriui teismo įsiteisėjusioje nutartyje nurodytų dokumentų, tenka valdymo organams (žr., pvz., Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. kovo 5 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-524-381/2020; 2021 m. vasario 18 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-279-553/2021; 2021 m. lapkričio 11 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-1280-450/2021).

Dėl ginčo klausimui reikšmingų faktinių aplinkybių

16. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad Panevėžio apygardos teismo 2021 m. vasario 11 d. nutartimi, kuri įsiteisėjo 2021 m. vasario 19 d., UAB „Agrorama“ iškelta bankroto byla. Šia nutartimi, be kita ko, Bendrovės vadovas M. R. buvo įpareigotas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo nutarties iškelti Bendrovei bankroto bylą įsiteisėjimo dienos perduoti teismo paskirtai nemokumo administratoriui UAB „MaxContract“ ar jos įgaliotam asmeniui visą Bendrovės valdomą ir naudojamą turtą, visus Bendrovės dokumentus, buhalterinės apskaitos registrus ir kitą juridinio asmens informaciją, susijusią su jos veikla. Taigi, terminas įvykdyti minėtą pareigą suėjo 2021 m. kovo 1 d. M. R. per nustatytą terminą minėtos pareigos neįvykdė. Dėl to Bendrovės nemokumo administratorė kreipėsi į teismą su prašymu skirti baudą buvusiam Bendrovės vadovui M. R. pagal *JANĮ* 57 straipsnio 3 dalį.

17. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. balandžio 9 d. nutartimi M. R. už 2021 m. vasario 11 d. nutartyje nustatyto įpareigojimo nevykdymą paskirta 50 Eur bauda už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. balandžio 9 d. iki visiškai minėtos pareigos įvykdymo, bet ne ilgiau kaip iki 2021 m. balandžio 23 d.; M. R. įpareigotas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki 2021 m. balandžio 23 d., įvykdyti minėtą įpareigojimą. Teismas nustatė, kad M. R. tik 2021 m. kovo 31 d. persiuntė dalį Bendrovės dokumentų nemokumo administratoriui. Bendrovės finansinę apskaitą tvarkiusi UAB „Garuda“ patvirtino, kad jai direktorius teikdavo tik finansinės apskaitos dokumentų elektronines kopijas. Be to, atsiliepiame į prašymą dėl baudos skyrimo M. R. pripažino, kad UAB „Garuda“ neturi visų finansinės apskaitos dokumentų elektroninių kopijų, nevaldo Bendrovės turto, todėl niekaip už buvusį direktorių jam nustatytų pareigų įvykdyti faktiškai negali.

18. Apeliantas iki 2021 m. balandžio 23 d. likusių Bendrovės dokumentų ir turto nemokumo administratoriui neperdavė. Dėl to pastaroji dar kartą kreipėsi į teismą su prašymu skirti baudą buvusiam Bendrovės vadovui M. R., ją sumokant Bendrovės naudai, ir apriboti jam teisę eiti viešojo ir (ar) privataus juridinio asmens vadovo pareigas ar būti kolegialaus valdymo organo nariu. Panevėžio apygardos teismas 2021 m. rugsėjo 28 d. nutartimi šį prašymą tenkino iš dalies – M. R. už 2021 m. balandžio 9 d. nutarties įpareigojimo nevykdymą paskyrė 60 Eur baudą už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. balandžio 24 d. iki visiškai minėtos pareigos įvykdymo; M. R. įpareigojo nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki 2021 m. spalio 11 d., įvykdyti minėtą įpareigojimą; kitą prašymo dalį atmetė. Teismas nustatė, kad M. R. nėra visa apimtimi įvykdęs jam 2021 m. vasario 11 d. nutartimi nustatyto įpareigojimo, nes nemokumo administratoriui (įgaliotam asmeniui) perdavė tik dalį Bendrovės dokumentų pagal 2021 m. gegužės 25 d., 26 d. turto perdavimo aktus, elektroniniu paštu, įskaitant ir 2021 m. rugsėjo 22 ir 24 dienomis nemokumo administratoriui pateiktus suvestinius dokumentus: didžiąsias knygas, 2018–2020 m. balansus ir pelno nuostolių ataskaitas, darbo užmokesčio žiniaraščius ir darbo laiko apskaitos žiniaraščius, klientų apyvartos ataskaitas, avanso apyskaitas, sąskaitų aktyvumo ataskaitas, tačiau liko nepateikti pirminiai apskaitos dokumentai (originalai). Suinteresuotas asmuo M. R. neneigia, kad pirminių apskaitos dokumentų originalus turi. Bendrovės nemokumo administratorė nurodė, kad jai nėra perduoti pirminiai buhalterinės apskaitos dokumentai, pagal kuriuos sudarytos suminės didžiosios knygos, pirkėjų ir tiekėjų suvestinės, tinkamos formos ir tinkamai patvirtinti (pasirašyti) darbo užmokesčio ir darbo laiko apskaitos žiniaraščiai, įsakymai personalo klausimais, suinteresuoto asmens darbo sutartis, kasos dokumentai, pirkimo pardavimo sąskaitų faktūrų, debitorines skolas pagrindžiančių dokumentų, neelektroninių dokumentų originalai. Pirmosios instancijos teismo vertinimu, suinteresuotas asmuo M. R. nemokumo administratorės nurodytų aplinkybių nepaneigė ir neįrodė, kad egzistuoja pateisinama priežastis nepateikti nemokumo administratoriui teismo įsiteisėjusioje nutartyje nurodytų dokumentų. Dėl to teismas nutarė skirti buvusiam Bendrovės vadovui M. R. baudą, kurios dydį nustatė atsižvelgdamas į: nustatytas faktines bylos aplinkybes ir daromo pažeidimo trukmę; tai, kad bauda skiriama antrą kartą, bet aktualiu laikotarpiu ženkliai dalis dokumentų buvo perduota; tai, kad buvęs direktorius neneigia savo pareigos perduoti turtą ir dokumentus, iš dalies bendradarbiauja su nemokumo administratorė, nors ir dalimis, tačiau dokumentus perdavinėja; tai, kad, nors ne visi dokumentai perduoti, bet kreditorių reikalavimai patvirtinti, Bendrovė pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto, ataskaita kreditoriams pateikta, kreditorių susirinkimas sušauktas, kas reiškia, kad bankroto proceso operatyvumui sutrukdyta tik iš dalies; pateiktus įrodymus apie suinteresuoto asmens išlaikytinių skaičių.

Dėl prašymo panaikinti baudą

19. *JAN/ 15* straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nemokumo bylos nagrinėjamos *CPK* nustatyta ginčo teisenos tvarka, išskyrus šio įstatymo nustatytas išimtis. *JAN/* nereglementuoja teismo paskirtų baudų panaikinimo ar sumažinimo procesinės tvarkos, todėl šis klausimas sprendžiamas pagal *CPK* nuostatas.

20. Asmuo, kuriam paskirta bauda, per keturiolika dienų nuo nutarties priėmimo gali prašyti teisną, paskyrusį baudą, ją panaikinti ar sumažinti (*CPK 107* straipsnio 1 dalis).

21. Apeliantas prašė panaikinti baudą, paskirtą jam Panevėžio apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 28 d. nutartimi. Šia nutartimi, kaip minėta, apeliantui paskirta 60 Eur bauda už kiekvieną pareigos perduoti Bendrovės dokumentus ir turtą nemokumo administratoriui nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. balandžio 24 d. iki visiškai minėtos pareigos įvykdymo. Pirmosios instancijos teismas, atmesdamas suinteresuoto asmens M. R. prašymą dėl baudos panaikinimo, nustatė, kad šio klausimo svarstymo išvakarėse pareiškėjas perdavė nemokumo administratoriui Bendrovės turtą ar jo dalį (kompiuterį, monitorių) ir dokumentus, kurie buvo sudėti į dėžę nesunumeruoti, nesusegti į atskirus segtuvus, be apyrašo, todėl nemokumo administratorė, negalėdama patikrinti, kokie konkrečiai ir kokia apimtimi dokumentai perduodami, atsisakė juos priimti. Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad pareiškėjas visų originalių Bendrovės finansinės apskaitos dokumentų nemokumo administratoriui iki šiol tinkamai neperdavė ir nenurodė bei neįrodė svarbių priežasčių, dėl kurių neįvykdė ir po baudos skyrimo toliau nevykdė teismo įpareigojimo.

22. Atskirajame skunde nurodoma, kad šiuo metu Bendrovės dokumentai yra pateikti nemokumo administratoriui. Tačiau jokių tai patvirtinančių įrodymų (dokumentų perdavimo–priėmimo akto, dokumentų apyrašo ir pan.) apeliantas byloje iki šiol nepateikė (*CPK 178* straipsnis). Bendrovės nemokumo administratorė atsiliepime į atskirąjį skundą paaiškino, kad M. R. 2021 m. spalio 27 d. atvežė administratoriui dėžę dokumentų, kurie buvo nesurūšiuoti, nesunumeruoti ir nesusegti į bylas, todėl nebuvo galima identifikuoti, kokie tai dokumentai ir kokia apimtimi jie perduodami. Be to, anot administratorės, buvęs vadovas pats patvirtino, kad tai ne visi Bendrovės dokumentai, kuriuos jis privalo perduoti nemokumo administratoriui. Kadangi byloje nėra jokių įrodymų, kurie paneigtų šiuos administratorės teiginius, t. y. įrodymų, patvirtinančių tinkamą visų Bendrovės dokumentų ir turto perdavimą Bendrovės nemokumo administratoriui, darytina išvada, kad apeliantas neįrodė, jog minėtos pareigos tinkamai (t. y. visa apimtimi) neįvykdė dėl administratorės kaltės (*CPK 185* straipsnis).

23. Kiti atskirajame skunde išdėstyti argumentai iš esmės atkartoja apelianto prašymo argumentus, dėl kurių nepagrįstumo jau pasisakyta skundžiamoje pirmosios instancijos teismo nutartyje. Apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo kitaip vertinti šių argumentų ir aplinkybių. Kaip teisingai pažymėjo pirmosios instancijos teismas, būtent vadovas yra atsakingas už įmonės apskaitos organizavimą ir apskaitos dokumentų išsaugojimą (Lietuvos Respublikos *buhalterinės apskaitos įstatymo 21* straipsnio 1 ir 2 dalys). Dėl to atmestini kaip nepagrįsti apelianto teiginiai, kad dokumentai negalėjo būti pateikti, nes juos atsisakė pateikti Bendrovės buhalterinę apskaitą tvarkiusi UAB „Garuda“ dėl susidariusio įsiskolinimo už suteiktas paslaugas. Juolab kad apeliantas, kaip minėta, byloje pripažino, kad Bendrovės buhalterinę apskaitą tvarkiusiai UAB „Garuda“ buvo teikiamos tik finansinės apskaitos dokumentų elektroninės kopijos, o visi dokumentų originalai yra pas patį apeliantą. Aplinkybė, kad UAB „Garuda“ dėl susidariusio įsiskolinimo galutinai nesutvarkė Bendrovės buhalterinės apskaitos, taip pat nepašalina vadovo atsakomybės už netinkamą jam tenkančios pareigos įvykdymą.

24. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, apeliantas nenurodė ir neįrodė jokių objektyvių priežasčių, dėl kurių per teismo nustatytą papildomą terminą negalėjo tinkamai įvykdyti įpareigojimo perduoti nemokumo administratoriui UAB „MaxContract“ ar jos įgaliotam asmeniui visą Bendrovės valdomą ir naudojamą turtą, visus Bendrovės dokumentus, buhalterinės apskaitos registrus ir kitą juridinio asmens informaciją, susijusią su jos veikla. Dėl to pirmosios instancijos teismas skundžiama nutartimi pagrįstai atsisakė panaikinti apeliantui paskirtą baudą už minėto įpareigojimo nevykdymą.

Dėl prašymo sumažinti baudą

25. Netenkinus prašymo dėl baudos panaikinimo, alternatyviai apeliantas prašė sumažinti jam paskirtą baudą iki 1 Eur už dieną.

26. Pagal *JAN/ 57* straipsnio 3 dalį už pareigos perduoti nemokumo administratoriui bankrutuojančios įmonės turtą ir dokumentus bei kitą nurodytą informaciją nevykdymą didžiausia galima skirti bauda – viena MMA už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1114 patvirtinta 2021 metais taikoma MMA – 642 Eur. Apeliantas prašo sumažinti Panevėžio apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 28 d. nutartimi jam paskirtą 60 Eur dydžio baudą už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną, skaičiuojamą nuo 2021 m. balandžio 24 d. iki visiškai minėtos pareigos įvykdymo. Nors šis baudos dydis yra daugiau nei dešimt kartų mažesnis už įstatyme numatytą didžiausią galimą skirti baudą, nuo 2021 m. balandžio 24 d. apeliantui skaičiuojama bauda skundžiamos nutarties priėmimo metu sudarė 11 220 Eur (60 Eur × 187 d.), o šiuo metu jau sudaro 13 320 Eur (60 Eur × 222 d.). Be to, ankstesne, t. y. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. balandžio 9 d. nutartimi apeliantui už minėtos pareigos nevykdymą paskirta 50 Eur bauda, kuri buvo skaičiuojama už kiekvieną dieną nuo 2021 m. balandžio 9 d. iki 2021 m. balandžio 23 d., taigi, iš viso sudaro 700 Eur (50 Eur × 14 d.).

27. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, šiuo atveju tokio dydžio sankcija yra neproporcinga apelianto padarytam pažeidimui ir neatitinka bendrųjų teisingumo, sąžiningumo ir protingumo principų, kuriais turi būti vadovaujama teismui aiškinant ir taikant įstatymus (*CPK 3* straipsnio 3 dalis). Apeliantas per teismo nustatytus terminus pareigos perduoti Bendrovės dokumentus nemokumo administratoriui tinkamai neįvykdė. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad dalį dokumentų, nors ir pavėluotai, apeliantas perdavė administratoriui, pastaroji šią aplinkybę pripažįsta. Be to, iš abiejų šalių procesiniuose dokumentuose pateiktų paaiškinimų galima daryti išvadą, kad apeliantas siekė perduoti administratoriui ir likusius Bendrovės dokumentus, tačiau dėl tam tikrų priežasčių negalėjo tinkamai to padaryti (laiko stokos pačiam peržiūrėti, sutikrinti ir surūšiuoti didelį kiekį dokumentų, finansinių lėšų buhalteriniam pasamdyti neturėjimo ir pan.). Kaip minėta, apelianto nurodytos priežastys, dėl kurių jis laiku neįvykdė minėtos pareigos, nelaikytinos objektyviomis ir pakankamai svarbiomis, kad būtų pagrindas panaikinti jam paskirtą baudą, tačiau į šias aplinkybes atsižvelgtina sprendžiant dėl paskirtos baudos dydžio. Pirmosios instancijos teismas teisingai nurodė, kad buvusio Bendrovės vadovo daromas pažeidimas ir jo trukmė turi įtakos bankroto proceso kokybei ir operatyvumui. Tačiau toks pažeidimas šiuo atveju nesudarė esminių kliūčių vykdyti Bendrovės bankroto procedūras. Be to, atsižvelgiant į tai, apeliantas pateikė duomenis, jog augina tris mažamečius vaikus, kuriuos reikia išlaikyti.

28. Įvertinus byloje nustatytą aplinkybių visumą, konstatuotina, kad šiuo atveju yra pagrindas sumažinti Panevėžio apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 28 d. nutartimi apeliančiui paskirtą baudą. Nors ši bauda apeliančiui byloje paskirta pakartotinai, kaip minėta, jis pareiškė perduoti Bendrovės dokumentus nemokumo administratoriui yra iš dalies įvykdęs, todėl per laikotarpį nuo 2021 m. balandžio 24 d. iki šios nutarties priėmimo, t. y. 2021 m. gruodžio 2 d., susidariusi baudos suma mažintina nuo 13 320 Eur iki 3 000 Eur, toliau apeliančiui taikant 60 Eur baudą už kiekvieną pareigos perduoti likusius Bendrovės dokumentus nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. gruodžio 3 d. iki visiškai minėtos pareigos įvykdymo. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, sumažinus susidariusios baudos sumą iki nurodyto dydžio nebus paneigti šios nutarties 15 punkte paminėti aptariamą sankciją reglamentuojančios teisės normos tikslai, ir tai vis tiek turėtų skatinti apeliančią tinkamai įvykdyti minėtą pareigą.

29. Pažymėtina, kad tokio pobūdžio baudos, kuri skaičiuojama už kiekvieną pareigos nevykdymo dieną, išieškojimas turėtų būti vykdomas skubiai ir operatyviai (pvz., kas savaitę susidariusiai baudos sumai išieškoti priverstine tvarka išduodant vykdomąjį dokumentą, kuris pateikiamas vykdyti antstoliui). Priešingu atveju nuobaudos tikslai nebus pasiekiami, nes asmeniui, kuriam ji paskirta, realiai neatsiranda neigiamos pasekmės už neveikimą. Taip pat pažymėtina, kad baudos taikymas neturėtų tęstis pernelyg ilgą laikotarpį. Jeigu per tam tikrą, protingumo kriterijų atitinkantį terminą asmuo, kuriam paskirta bauda, pareigos vis tiek neįvykdo, tokiu atveju teismas turėtų nutraukti baudos taikymą ir imtis kitų teisinių priemonių.

30. Be to, pažymėtina, kad esant tokiai situacijai, kai po teismo paskirtos baudos (šiuo atveju – net po pakartotinai paskirtos baudos) už bankrutuojančios įmonės dokumentų neperdavimą buvęs vadovas neperduoda dalies dokumentų, teismas turėtų išsiaiškinti, kokie konkretūs dokumentai liko neperduoti, kokią reikšmę ir svarbą tie dokumentai turi bankroto procesui, dėl kokių priežasčių vadovas jų negali perduoti. Siekiant išsiaiškinti minėtas aplinkybes, tuo tikslu buvęs vadovas gali būti kviečiamas į teismo posėdį žodinei apklausai (*JAN/ 20* straipsnio 1 dalies 2 punktas).

31. Kita vertus, jeigu buvęs įmonės vadovas perduoda nemokumo administratoriui įmonės dokumentus (ar, kaip šiuo atveju, jų dalį) be apyrašo, nesurūšiuotus, nesunumeruotus ir pan., administratorius kiekvienu konkrečiu atveju turėtų įvertinti tokių dokumentų priėmimo ir atsakymo juos priimti galimas pasekmes ir įtaką bankroto procesui, jo eigai ir operatyvumui. Jeigu bankrutuojančios įmonės dokumentai nemokumo administratoriui perduodami be apyrašo, tokiu atveju vėliau kilus ginčui dėl faktiškai perduotų / neperduotų dokumentų, jų apimtys ir pan., buvęs vadovas negalėtų remtis ta aplinkybe, jog visus dokumentus tinkamai perdavė nemokumo administratoriui.

32. Remiantis tuo, kas išdėstyta, skundžiama Panevėžio apygardos teismo 2021 m. spalio 28 d. nutartis keistina, apeliančio prašymą tenkinant iš dalies ir sumažinant Panevėžio apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 28 d. nutartimi jam paskirtos baudos sumą, susidariusią per laikotarpį nuo 2021 m. balandžio 24 d. iki šios nutarties priėmimo, t. y. 2021 m. gruodžio 2 d., iki 3 000 Eur, toliau jam taikant 60 Eur baudą už kiekvieną pareigos perduoti likusius Bendrovės dokumentus nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. gruodžio 3 d. iki visiškai minėtos pareigos įvykdymo (*CPK 337* straipsnio 1 dalies 4 punktas).

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso 337* straipsnio 1 dalies 4 punktu,

nutaria:

Panevėžio apygardos teismo 2021 m. spalio 28 d. nutartį pakeisti.

Suinteresuoto asmens M. R. prašymą dėl baudos panaikinimo arba sumažinimo tenkinti iš dalies – sumažinti buvusiam likviduojamos dėl bankroto uždarosios akcinės bendrovės „Agorama“ vadovui M. R. (asmens kodas (duomenys neskelbtini) Panevėžio apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 28 d. nutartimi paskirtos baudos sumą, susidariusią per laikotarpį nuo 2021 m. balandžio 24 d. iki 2021 m. gruodžio 2 d., iki 3 000 Eur (trijų tūkstančių eurų), toliau jam taikant 60 Eur baudą už kiekvieną pareigos perduoti nemokumo administratoriui UAB „MaxContract“ ar jos įgaliotam asmeniui visą bendrovės valdomą ir naudojamą turtą, visus bendrovės dokumentus, buhalterinės apskaitos registrus ir kitą juridinio asmens informaciją, susijusią su jos veikla, nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo 2021 m. gruodžio 3 d. iki visiškai tinkamo minėtos pareigos įvykdymo.

Teisėjas Vigintas Višinskis

Paminėta tekste:

Bylos:

2-524-381/2020 Dėl bankroto bylos iškėlimo

e2-279-553/2021 Dėl paskirtos baudos panaikinimo bankrutavusios uždarosios akcinės bendrovės „Vestreila“ nemokumo (bankroto) byloje

e2-1280-450/2021 Dėl baudos skyrimo

Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas

21 str. Atsakomybė už apskaitos organizavimą, apskaitos dokumentų ir apskaitos registrų išsaugojimą ir jų duomenų teikimą

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

3 str. Bylų nagrinėjimas pagal galiojančią teisę

107 str. Baudos panaikinimas ar sumažinimas

178 str. Įrodinėjimo pareiga

185 str. Įrodymų įvertinimas

320 str. Bylos nagrinėjimo ribos

329 str. Sprendimo panaikinimas pažeidus arba neteisingai pritaikius procesinės teisės normas

337 str. Apeliacinės instancijos teismo teisės

338 str. Apeliacinio proceso normų galiojimas

Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas

15 str. Bylų teisingumas ir pareiškimų nagrinėjimas

20 str. Pareiškimo teismui dėl nemokumo bylos iškėlimo nagrinėjimas

57 str. Juridinio asmens valdymo organų pareigos iškėlus bankroto bylą

Dėl 2021 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio